

KYRKTUPPEN *Din lokala tidning*

Årgång 25, nummer 3, 2024

**Kom och träffas och trivs
på höstens alla aktiviteter
för både små och stora!**

*Gudstjänster, sång & musik, kafé, ungdoms-
och barngrupper, konfirmation, dagträffar*

**Svenska
kyrkan**

Mullsjö-Sandhems
församling

**Se vårens alla
konfirmander!**

**Var det verkligen bättre förr?
Eivor Fox minns en annan tid**

**Pernilla hjälper oss
att hantera höstdeppen**

Där hela livet rymms

Jag kan bli lite rörd av det när jag tänker på det, att kyrkan finns här, för hela livet. I kyrkans rum förbereds en dag för begravningstjänst för att dagen därpå ge rum för dop. Sorgen och glädjen, de vandrar tillsammans. Och så mässan och konfirmationen, eller för någon, bara komma in i kyrkan och tända ett ljus. I församlingens liv händer

livet. Det är våra liv som får smak av Guds rike och faktiskt genom allt finns en hoppfull och glad grundton.

Nu blir jag lite mer personlig. Bara för några dagar sedan fick min mamma sluta sin tid här på jorden. Vi är många, som bär på den erfarenheten, att sorgen ramlat över oss och förstås, eftersom vi är unika människor, ser det olika ut för var och en. Hos mig nu är det så mycket, som fyller mig med tacksamhet mitt i en saknad, som jag visste skulle komma. Tidigt tänkte jag: "Nu måste jag skaffa mig en ersättare, som kan ta hand om min tjänstgöringshelg". Det var inte så enkelt, visade det sig. Och sedan kom det till mig så tydligt: "Jag ska ju vara i min församling och fira gudstjänst". Just nu när jag skriver de här raderna har jag precis kommit hem efter en gudstjänst i Sandhems kyrka. Och vet ni, det var gott att se och möta dem som var där. Utan några stora åthävor och ansträngningar blev det tröst utan att kanske någon tänkte aktivt på det. Men att mötas och byta några ord, handslag och att se varandra. Vi behöver det.

Och jag bär med mig det här: att jag vet att andra ber för mig och oss. Jag försöker komma ihåg att be om Guds välsignelse för dem som bär i bön. Det är inte en uppgift, som får mest uppmärksamhet och allas beund-

ran, utan det där brukar vara mer i skymundan. Kanske ska det vara så men jag tror ändå att det är viktigt att på något sätt synliggöra och bekräfta och välsigna just det. Det kan ju visa sig att just den uppgiften, om vi kan kalla den för det, att be för andra, att den uppgiften bär allt annat. Det kan visa sig att det är just så. Ofta är vi som har ledaruppgifter inte alltid så bra på att lyfta fram och bekräfta de som finns där och liksom bär underifrån.

Så viktigt att kyrkans församlingar får vara just det: ett annorlunda sammanhang där livet rymms.

Allt ska förstås inte synas och höras. Här finns också det skyddade rummet med den absoluta tystnadsplikten där man kan få dela det, som inte kunde göras med någon annan. Att vila i att prästen, som lyssnade till min bikt och uttalade förlåtelseorden över mig, gjorde det på Jesu uppdrag och inte kommer att röja det som sagts för någon annan.

Det är faktiskt sant: hela livet får rymmas i Kyrkans liv. Glädje och gemenskap, tro och hopp, samsas med allvar och lek, sorg och tröst. Grunden för alltihop är den kärlek, som är i Jesus Kristus. Det kanske inte är så underligt att Sveriges äldsta organisation, som fortfarande är i funktion råkar vara vårt stift, Skara stift. Här i vår del av landet har kyrkan funnits med och delat liv under mer än tusen år. Det har visat sig vara ett livskraftigt och livgivande sammanhang. Jag är glad över att dela det.

Varma hälsningar med bön om Guds välsignelse!

Pontus Johansson,
Kyrkoherde i
Mullsjö-Sandhems församling

KYRKUPPEN NR 3 2024

Församlingstidning för Svenska kyrkan i Mullsjö-Sandhem

Ansvarig utgivare:
Pontus Johansson

Redaktionskommitté:
Helvi Dahlén och Inger Ridström

Grafisk form: Jessica Bolander
Tryck: RN-Offset AB, Habo

Omslagsbilder: Fredrik Gustafsson,
Helvi Dahlén och Janine Laag, Lumeah
photography

SVENSKA KYRKAN, FÖRSAMLINGSEXPEDITIONEN

Mullsjö-Sandhems församling, Kyrkvägen 9, 565 31 Mullsjö
Telefon: 0392-122 00

Öppettider: Måndag, tisdag och fredag: kl 10-12,
torsdag: kl 10-12 och 13-15, onsdag: stängt

E-post: mullsjö-sandhems.forsamling@svenskakyrkan.se

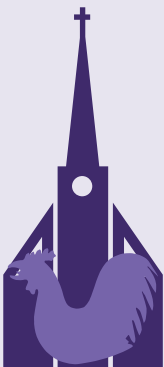
Hemsida: www.svenskakyrkan.se/mullsjosandhem

Om du bor i Mullsjö kommun och inte får Kyrktuppen i brevlådan, ring utdelaren Svensk Direktreklam tel 036-18 76 10 eller e-post: sdr611@sdr.se

BEGRAVNINGSOMBUD

Länsstyrelsen utser ombud som ska granska hur församlingarna tar till vara intressen för dem som inte tillhör Svenska kyrkan.

I Mullsjö kommun heter begravningsombudet Ingemar Eriksson och hans telefonnummer är 070-330 24 80.

Besök oss gärna på Facebook: www.facebook.com/mullsjosandhemsforsamling

Festligt orgeljubileum 50 år

28/9 kl 18.00 i Sandhems kyrka

Jubileumsmusik med organist Lars Storm

Sandhems kyrkokör och kyrkokören Nuevo
under ledning av Elisabeth Sjödin Matl och
Magnus Brengesjö

Andakt med Sandra Antonsson

Varmt välkomna!

**Svenska
kyrkan**

Mullsjö Sandhems
församling

MUSIK
I HÖSTKVÄLL

KYRKTUPPEN 3-2024

Gammalt och nytt möttes i Sandhems orgel

Orgeln i Sandhems kyrka fyller 50 år i år! Nu blir det stort orgeljubileum i Sandhems kyrka där vi alla är välkomna att delta i en minnesvärd kväll.

Den 23-stämmiga orgeln byggdes av Smedmans Orgelbyggeri i Lidköping. Bygget tog flera år innan den sedan installerades på plats i Sandhems kyrka där orgelbyggarna arbetade under ett år för att montera orgeln i den gamla fasaden från 1864 som man behöll. Ett svårt och viktigt arbete var också stämning och intonation där man alltså måste ta hänsyn till akustiken vilket i sin tur beror bland annat på vilken storlek det är på kyrkan.

År 1974 var det dags för en högtidlig invigning med biskop Helge Brattgård, kontraktsprost Donald Kennemark, prosten Yngve Karlsson och komminister Gunnar Blomgren. Sandhems kyrkokör deltog under ledning av kantor Birger Reimer och Anders Bondeman från Musikhögskolan i Stockholm bjöd på en orgelkonsert på den nyinstallerade orgeln. Nu 50 år senare får vi vara med och fira orgeljubileum med organisten Lars Storm, Sandhems kyrkokör och kyrkokören Nuevo deltar under ledning av Elisabeth Sjödin Matl och Magnus Brengesjö. Lars storm har studerat vid Högskolan för scen och musik i Göteborg. Sedan 2023 arbetar Lars i Christinae kyrka i Alingsås och han arbetar också sedan flera år som projektledare i Föreningen för Göteborgs internationella orgelakademi.

Lördag 28 september kl 18.00 i Sandhems kyrka

Biskopen invigde orgeln i Sandhem

Biskop Helge Brattgård har varit i Sandhem och invigt den nya kyrkorgeln, vars installation vi tidigare redogjort för. Det blev en högtidlig invigningshögtid i kyrkan med bl a en strålande orgelkonsert av Anders Bondeman från Musikhögskolan i Stockholm.

Förutom biskop Brattgård, som förrättade orgelinvigningen, tjänstgjorde tre präster vid altaret. Det var kontraktsprost Donald Kennemark, prosten Yngve Karlsson och komminister Gunnar Blomgren.

Högtiden inleddes av Sandhems kyrkokör under ledning av kantor Birger Reimer. Efter biskop Brattgård's invigningsord följde en psalm för kör, stråkar och orgel. Violinister var kantor Ingrid Björjesson, Balstad, och kyrkvård Yngve Johansson, Skörstorp.

Orgelkonserten av Anders Bondeman blev en musikalsk upplevelse för besökarna i kyrkan. Anders Bondeman, som förutom lärare vid Musikhögskolan är organist i Jacobs kyrka i Stockholm, fick ut det bästa av den nya orgeln's prestanda.

Värdig invigning av nya orgeln i Sandhems kyrka

Det är med orgeln som med en näst påräkyligt framstående tillvaro i ett vackert kyrkhus i Sandhem Helge Brattgård bland annat till den på viktiga högtiden sigillade den nya orgeln i Sandhems kyrka. Invigningshögtiden ägde rum på torsdagen den 23 oktober kl 18.00. Anders Bondeman, lärare vid Musikhögskolan och organist i Jacobs kyrka i Stockholm, led vid högtiden som präst. Organisten var Yngve Karlsson, Skörstorp.

Orgelkonserten som började med en kör av Sandhems kyrkokör under ledning av kantor Birger Reimer följde av med en orgelkonsert av Anders Bondeman. Han spelade bland annat "O du Gud som är vår försvarare", "Välkommen till oss", "Välkommen till oss" och "Välkommen till oss".

Sandhemsbarn på F...

Orgelbyggeri över Sandhem i orgeln med 23-stämmig.

Ny orgel i Sandhem klar för invigning

I årets orgel som byggdes av Smedmans Orgelbyggeri i Lidköping. Den 23-stämmiga orgeln byggdes av Smedmans Orgelbyggeri i Lidköping. Den 23-stämmiga orgeln byggdes av Smedmans Orgelbyggeri i Lidköping. Den 23-stämmiga orgeln byggdes av Smedmans Orgelbyggeri i Lidköping.

23-stämmig orgel i Sandhem snart färdig för invigning

Arbetet med den nya orgeln i Sandhems kyrka, som pågår sedan ett år, börjar nu ta slut. Det är den 23-stämmiga orgeln som byggts av Smedmans Orgelbyggeri i Lidköping. Den 23-stämmiga orgeln byggdes av Smedmans Orgelbyggeri i Lidköping. Den 23-stämmiga orgeln byggdes av Smedmans Orgelbyggeri i Lidköping.

Värdig invigning av nya orgeln i Sandhem

Det är med orgeln som med en näst påräkyligt framstående tillvaro i ett vackert kyrkhus i Sandhem Helge Brattgård bland annat till den på viktiga högtiden sigillade den nya orgeln i Sandhems kyrka. Invigningshögtiden ägde rum på torsdagen den 23 oktober kl 18.00. Anders Bondeman, lärare vid Musikhögskolan och organist i Jacobs kyrka i Stockholm, led vid högtiden som präst. Organisten var Yngve Karlsson, Skörstorp.

Smäktande pianoklanger!

Höstmusik med Anders Hartelius, piano, bjuder på smäktande musik av Chopin, Grieg, Debussy och Rachmaninov. Allt från stämningsfull stillhet, till temperamentsfulla känslorvall.

Anders Hartelius har studerat piano i Birmingham, England och kompletterat med Lärarutbildning i Musik vid Musikhögskolan i Malmö. Han är sedan 2014 pianolärare på Halmstad Kulturskola.

Kvällens program:

Chopin

Preludium b-moll

Polonäs nr. 1

Polonäs nr. 2

Nocturne Ess-dur

Nocturne f-moll

Grieg

I Hembygden

Erotik

Elegi

Hemlängtan

Debussy

Reflexer på vattnet

Andakt

Rachmaninov

Preludium b-moll

Bjurbäcks kyrka lördagen den 19 oktober kl. 18.00

Var det bättre förr? Eivor Fox minns och berättar om livet i en annan tid

Det var bättre förr eller är det bara en myt? Det är lätt att slänga ur sig påståendet men... Naturligtvis finns det inget definitivt svar på om det verkligen var bättre förr. Men vi tog frågan vidare till Eivor Fox, en Sandhemsbo som levtt ett långt, spännande och innehållsrikt liv. Hon har starka minnen av hur det var förr och kan berätta både roande och förfärliga händelser om livet i en annan tidsanda.

Det var bättre förr!

Ett uttryck, som lätt och ofta slinker ur oss, kanske inte alltid så genomtänkt heller...

En som borde "veta" är Eivor Fox, så vi åkte och träffade henne hemma i hennes gamla fina generationsgård i Sandhem.

Eivor är född och uppvuxen på gården, som en gång köptes av hennes farfar. Hon gifte sig 1960 med Charles från England och efter 10 år på gården i Sandhem begav de sig ut i världen. Först blev det Panama och Peru där Eivor ägnade sig åt kyrklig verksamhet och Charles arbetade med jordbruksprojekt för FN.

Därefter bosatte de sig i Afrika med arbete för Sida i Zambia och i Mocambique där de arbetade för katolska kyrkan under inbördeskriget. De kom hem till Sandhem och fädernegården 1994 men samma år återvände Eivor till Sydafrika och ett uppdrag för Kyrkornas Världsråd under valet där Nelson Mandela blev president.

Väl hemma igen engagerade sig Eivor i Svenska kyrkan där hon var ordförande i kyrkofullmäktige, hembygdsföreningen och i kommunen där hon bland annat var ledamot i socialnämnden.

Spontant svarar Eivor på frågan om det var bättre förr att idag har vi bättre möjligheter och då tänker hon på sjukdomar och pandemier, som förr skördade många människors liv. Hon kommer snabbt att tänka på sin pappa Hjalmar och hans åtta syskon, som samlades hemma på gården under sommar-

På Eivors vackra släktgård i Sandhem rymmer flera av husen gammal spännande historia, som hon gärna berättar om och visar på.

ren. Då var det alltid prat om det gamla och om hur många, som dog i spanska sjukan, den tidens pandemi, som skördade mängder med människoliv. Samlingen avslutades alltid, berättar Eivor, även vid regn, på det som på Svenstorp kallas "Barnens Backe", som är en plats där man begravt gårdens husdjur och gör så ännu idag. Det blev en stämningsfull ceremoni med bön om hopp om nästa år och fred i världen och visskatten "Härlig är kvällen".

– Kanske saknar jag detta, säger Eivor med lätt nostalgi i rösten.

Kvinnans roll i samhället

Nu kommer vi in på ett område där vi snabbt kan konstatera att mycket har förändrats till det bättre, kvin-

nans roll i samhället var inte bättre förr!

– Redan i tidig ålder var det skillnad på pojkar och flickor, minns Eivor. Inte förrän 1921 fick kvinnor rösta i riksdagsvalet och samma år fick kvinnor också finnas på valsedel. Men Eivors morfar var bekymrad när hans egen dotter, Eivors mor, fanns på valsedel. Han ville ha en valsedel helt utan kvinnonamn. Eivor berättar att hennes mamma skulle utbilda sig till sjuksköterska men hennes pappa, alltså Eivors morfar, ringde och sa att hans dotter skulle skickas hem för att mjölka. "Det är ingen plats för dig där du är"!

Det var ett kvinnogöra att mjölka och se till att hennes bröder hade vita skjortor.

- Morfar läste Bibeln där det stod att "kvinnan tige i församlingen", berättar Eivor. Han läste Bibeln på sitt eget sätt, konstaterar hon.

Vem skulle mjölka korna?

Det fanns starka kvinnor i Eivors släkt och en av dem var faster Elisabet, som var barnmorska.

- Hon gifte sig aldrig, konstaterar Eivor, kanske var anledningen att hon fick se och uppleva så mycket negativt som kvinnor fick utstå.

Trots sin yrkesroll fick hon inte ha egen telefon. Hon var tvungen att gå till grannen för att ringa.

Barnmorskan Elisabet delade med sig av en händelse, som hon var med om, som Eivor ännu i dag minns med avsky och skräck. Förlossningarna på den tiden skedde ju alltid i hemmet och Elisabet var hos en kvinna, som skulle föda men förlossningen drog ut på tiden och var inte helt fri från komplikationer. Mannen i huset fick noggranna instruktioner om hur hans fru skulle behandlas och ligga kvar i sängen tills Elisabet skulle återvända på morgonen. När hon kom tillbaka hittade hon kvinnan död på lagårdsgolvet. Makens kommentar var - men vem skulle mjölka korna?

Bestämde sig för att bli bonde

Vid ett tillfälle när Eivors släkt var samlad på gården hörde hon hur de högt inför hennes föräldrar, oroad sig för hur det skulle gå med Svenstorp när det inte fanns några pojkar som kunde ta över, "bara" två flickor...Eivor kanske kunde gifta sig med en pojke som kunde ta över gården?

Det ska inte bli någon annan som tar över Svenstorp, tänkte Eivor och bestämde sig för att bli bonde! Hon sökte till flera lantbruksskolor men blev inte antagen, ofta med förklaringar att det inte fanns några lämpliga rum för en ung flicka. Till slut tog hon kontakt med rektorn på Klagstorp, Sveriges äldsta lant-

Ett uterum omgärdat av grönska, som Eivor gärna använder sig av mitt i den stora trädgården.

bruksskola, blev antagen och fick ett rum innanför skolans kontor.

Eivor fick för första gången tillgång till en radio men hon fick också en lista med sig, där det stod vad hon fick lyssna på!

Kvinnorna fick inte tala

Vuxna hade en värld för sig själva och barnen hade stor respekt för dem. Inom vuxenvärlden var kvinnornas roll starkt markerade. En gravid kvinna fick inte delta i ett bröllop till

exempel. Oftast fick kvinnorna vänta till sist vid kalasbordet men när det var kafferep fick kvinnorna gå först till bordet, det vill säga de gifta kvinnorna!

Eivors föräldrar var medlemmar i

pingstkyrkan och dit fick Eivor följa med. Men kvinnorna fick inte tala när det var möte i församlingen. Självt skulle hon en kväll föreslå församlingen att arrangera en ungdomskväll men fick veta att hon var flicka och därmed inte fick komma till tals. Vid ett tillfälle var det dock en envis kvinna som avböjde att hennes man skulle föra hennes talar, efter många försök lyckades hon få ordet för att tala om att det saknades lyse på toaletten...

På den tiden var det konkurrens mellan de olika kyrkorna, upplevde Eivor. Hon är tacksam och glad över att hon idag upplever att kyrkorna, Svenska kyrkan och frikyrkorna, har ett bra samarbete, åtminstone i vår bygd!

Det fanns inget jäkt – det var bättre förr!

Stor hjälpsamhet

Det var skillnad på folk och folk under de åren då Eivor växte upp. Det fanns många små torp runt de stora gårdarna och det var skarpa gränser vilka som hörde vart.

Eivor minns en klasskamrat, som var en riktig konstnär i sitt slöjdarbete. Eivor beundrade henne och berättade om henne hemma. Du pratar väl inte med henne blev frågan, hon är oäkta.

Men på annandag jul var alla med. Då bjöds på en generös tillställning och barnen fick leka på vinden. Den här inbjudan väntade torparna på hela hösten.

Det fanns också en stor hjälpsamhet i samhället. Kvinnorna träffades om inte annat två gånger om året för att tvätta. Man höll på en hel vecka med det stora byket då ett 40-tal lakan skulle tvättas. Om det var giftermål på gång tvättade man dock en extra gång. Sedan skulle allt manglas i den stora tunga stengangeln, som krävde styrka. Men kvinnorna fick vackra bröst av att ta i, sa man.

Romantiken blommade

Eivor var fem år när andra världskriget bröt ut och under många år rörde sig mycket naturligtvis kring krig och död. Men för unga människor blommade också romantiken. – Det fanns en ungdomstidning som hette Hela världen, berättar Eivor och den handlade uteslutande om romantik. Amerikanska skådespelerskan Rita Hayworth gifte sig med prins Aly Khan, romantik som spred sig också till ungdomarna i Sandhem.

Bygdens ungdomar samlades på Ekåsen för att dansa och lyssna till musik. Flickorna gick dit eller fick åka på pakethållaren på pojknarnas cykel.

– Men det dröjde många år innan

Bygdens ungdomar gick och dansade på Ekåsen men det dröjde innan jag fick gå dit och någon dans blev det inte, minns Eivor.

jag fick tillåtelse av mina föräldrar att besöka festplatsen, säger Eivor med en lätt suck. Första gången var på besök i sällskap med Knut Fredriksson men någon dans var det inte tal om. Jag har för övrigt aldrig dansat på Ekåsen.

Söndagen var vilodag

Eivor funderar vidare över vad hon uppfattar som bättre förr eller inte... – Vi hade en söndag, säger hon med övertygelse. Vi behöver en söndag! Nu för tiden ska allting göras på söndagen.

Förr var söndagen var helig, det var verkligen vilodag och gudstjänst i kyrkan som gällde. Eivor påminner sig om den gången när sista hölasets inte hade kommit in och regnet hängde i luften. Det var söndag och det bröt mot allt att utföra arbete då. Men höet måste räddas undan regnet och så skedde men granarna drog ner sina rullgardiner för att slippa se eländet!

– Jag minns också en gång när mamma satt och sydde i en knapp en söndag, säger Eivor och pappa blev så upprörd över tilltaget. Pappa hade stor respekt för kyrkan och helgen, vid lördagens klockringning, som markerade helgens början upphörde allt arbete.

Framför mangårdsbyggnaden fanns ett mer än hundra år gammalt vårdträd, som föll i en oktoberstorm, berättar Eivor, som sörjde det förlorade trädet. Men efter flera år fanns plötsligt en liten planta, som nu växer sig stort och starkt till ett nytt vårdträd till Eivors stora glädje.

Fanns inget jäkt

Eivor säger att hon kan längta tillbaka till lugnet som fanns förr. Det fanns inte alls alla de redskap, som vi har idag både i hushållet och i arbetet på gården men ändå jäktade man inte.

Det gav också mera tid för barnen, är Eivors uppfattning.

– Tänk, säger Eivor med lätt längtan i rösten, det var skördetid och fullt arbete på åkrarna men vi satt ändå i dikeskanten med förmiddagskaffet. Inget jäkt...

Huset var olåst

En innehållsrik och spännande eftermiddag hos Eivor närmar sig sitt slut. Vi går en kort promenad på hennes gårdsplan och hon berättar om de anrika gamla husen, som innehåller så mycket historia. När vi står på trappan och hon stänger den gamla dörren med en stor nyckel kommer tanken snabbt på hur det var förr.

– Då stod alltid dörren till huset olåst, minns hon. När vi någon gång lämnade huset, låste vi och hängde nyckeln på en spik bredvid dörren för att visa att vi inte var hemma! Det var i alla fall bättre förr!

Fråga prästen

Varför ska mitt barnbarn döpas i en dopgrav?

Hej prästen,

Jag har fått lite huvudbry nu när mitt första barnbarn, Ella ska döpas. När jag pratade med föräldrarna till henne häromdagen så säger de att hon ska döpas i en dopgrav! I mina "gamla" öron så låter det inte speciellt trevligt, till och med lite farligt. Min första tanke var att hon inte ska döpas i Svenska kyrkan men det ska hon. Men vad är då en dopgrav och varför ska man låta döpa sitt barn i den? Är dopgrav något som kommit till i modern tid så att säga eller är det något gammalt som kommit tillbaka? Och varför väljer man att döpa sitt barn i en dopgrav och hur går det till rent praktiskt?

Det är många frågor som snurrar i farmors huvud inför dopet, så snälla hjälp mig att reda ut det!

Frågvis farmor

Hej!

I Svenska kyrkan är det inte så vanligt att våra kyrkor har så kallade dopgravar utan här har vi ju dopfontarna, som kan vara mycket gamla med oftast mycket vackra skålar där vattnet hålls i. Men det förekommer ändå dopgravar. Förra året invigdes till exempel en ny dopgrav i Råslätts kyrka i Jönköping.

Det vanligaste när små barn döps är genom begjutning. Helt enkelt att prästen tar vatten i sin skålade hand och begjuter barnets huvud tre gånger: I Faderns och Sonens och den helige Andes namn. Det är mycket vanligt att göra på det viset också när ungdomar och vuxna döps.

Om någon däremot döps i en sjö, älv eller dopgrav är det i stället genom nedsänkning, men på samma sätt i den Treenige Gudens namn: i Faderns och Sonens och den helige Andes namn. Det är vattnet tillsammans med löftesordet från Gud som gör att det blir ett giltigt dop. Vi döper eftersom Jesus har sagt åt oss att döpa och att här är en oändligt dyrbar andlig gåva som Gud räcker oss. Det här sammantaget gör att det blir sakrament: ett yttre och synligt tecken – vattnet. En osynlig, men för den skull lika giltig, andlig gåva – förlåtelse och nåd och evigt liv i tro på Jesus. Och så att Jesus ska ha gett sin befallning om att vi ska döpa – alldeles tydligt i till exempel Matt 28:18–20.

När någon döps i en sjö eller dopgrav så blir man helt och hållet nedsänkt om omsluten av vattnet och här blir ett viktigt motiv i dopet tydligt. Nämligen att vi i dopet först dör med Kristus. Vi säger att vår gamla människa, det i oss, som alltid vill uppror mot Gud och som inte vill tro, att den gamla människan dör, dränks, i dopet. Men vi lyfts också upp, med det renande vattnet, som gjort oss genomblöta, i hans uppståndelse. Det är som att hela påskhelgen med långfredagens död och påskdagens uppståndelse blir närvarande i den döptes liv. Döden har inte sista ordet. Genom dopet har vi både dött och uppstått med Kristus.

Välkommen med dina frågor till församlingens präster!

Skriv till "Fråga prästen", Mullsjö-Sandhems församling, Kyrkvägen 9, 565 31 Mullsjö eller skicka e-post till: mullsjö-sandhems.forsamling@svenskakyrkan.se Vill du vara anonym publicerar vi naturligtvis inte ditt namn.

Innehållet är detsamma vare sig dopet sker genom begjutning eller nedsänkning. En god vän till mig, som också är präst använde en badbalja när hans eget barn skulle döpas för att symboliken skulle bli mer tydligt och framträdande genom att doppa ner hela barnet. Kanske lite okonventionellt men säkert vackert på sitt sätt. Förr om åren var det vanliga att prästen döpte barnet genom nedsänkning i den djupa dopfonten. I vårt kalla och avlånga land var det inte alldeles hälsosamt alla gånger. Det blev med tiden vanligare att man lade plåtar med skålform över dopfontens nedsänkning. I och med reformationen blev det också vanligare att dopfonten flyttades fram, från längst ned i den västra delen av kyrkan till framme i koret som är i öster.

Egentligen är det inte alls något konstigt eller farligt i det som ska ske att ditt barnbarn döps i en dopgrav. Jag tror att det kommer bli verkligt fint och talande när det är dags och en stark påminnelse om det, som vi faktiskt själva har tagit emot och får leva igenom våra dop. Jag vill skicka med som en hälsning till dig och hela familjen några rader från en av våra nyare doppsalmer (929) där vi sjunger:

*När du går från dopets källa,
smekt av Andens milda vindar,
med ditt inre fullt av glädje,
vill ditt hjärta alltid minnas
att du döptes till hans död,
till ett liv i överflöd.*

Pontus Johansson, präst

Vi välkomnar våra **NYDÖPTA**

Leia Marie Axell

Sigrid Inez Matilda Wahlström

Benjamin Johnny Lorin

Frank Sven Evert Nyström

Vera Elisabeth Marianne Nyström

Linnea Elisabeth Kinnestam

Uno Bengt Gusten Ihrman

Jack Pär Ernst Svensson

Lorentz Birger Svenningsson

Vi gratulerar våra **NYGIFTA**

Emma Augustsson
och Viktor Gustafsson

Vi minns våra **AVLIDNA**

Ulla Birgitta Vestager f 1947

Ingrid Susanne Söderqvist f 1971

Sonja Lilly Marianne Karlsson f 1932

Lars Erik Svensson f 1928

Håkan Herbert Dreier f 1933

Signhild Maria Hansson f 1943

Carina Åström f 1974

Britta Elisabeth Wikström f 1931

Maj Britt Elisabet Nilsson f 1950

Eva Annika Tingman Svensson f 1949

Sören Jan Ingemar Jansson f 1955

Siv Irene Marianne Palm f 1943

Birgitta Anita Maria Persson f 1947

Raimo Juhani Laurila f 1951

Vislördag om tro och vardag

Tack Lasse Siggelin för dina visor om tro och vardag! Vi fick uppleva en stillsam lördagskväll i Sandhems kyrka och lyssna till fin gitarrmusik och tänkvärda och underfundiga texter. Dubbelbottnade och välformulerade texter, som Lasse för övrigt skriver själv, bottenar i hans kristna tro. Men också den som inte är lika hemma i sin tro kunde lätt känna igen sig i tankarna han förmedlade genom sina texter och sin musik.

Sommarmusik med lust och fägring stor

Tack AnnaKarin Ranelf och Kerstin Jansson för en fantastiskt fin lördagskväll i Nykyrka kyrka med lust och musikfägring stor! AnnaKarin är sopran med bas i Jönköping men med ett brett verksamhetsfält och uppdrag över hela landet. Kerstin är pianist med många år vid Smålands Musik och Teater men också flitig solist med landets orkestrar. Den här sommarkvällen tog de med oss på en musikalisk resa, som sträckte sig ända från nationalromantik genom folkmusik till klassiska tongångar.

Foto: Fredrik Gustafsson

Kyrktuppen hjälpte Vera att hitta sin farmor!

Vera Adlerborn i Habo tackar Kyrktuppen och folkmusiker Erika Risinger för att hon hittade sin farmor!

I Kyrktuppen nummer 2 2018 fanns en artikel där Erika med rötterna i Bjurbäck skrev om hur hon letade efter bortglömda spelmän med anknytning till bygden. Upptakten var att hon sökte en ny repertoar till en spelning och i samband med det hittade fantastiska vittnesmål från 1800-talets Bjurbäck. Hon fick kännedom om två bortglömda spelmän, som varit verksamma i Bjurbäck vid den tiden. Den ena kallades "Klockar-Anders" och den andra "Klådden". Vera läste om de här herrarna och med hjälp av artikeln hittade hon sin farmor, som alltså var "Klåddens" dotter!

"Klåddens" barnbarnsbarn Vera kom till midsommardagens musikguds-tjänst i Sandhems kyrka för att hälsa på och tacka Erika Risinger! På bilden syns Vera tillsammans med sin man Anders och Erika.

Ted Benny Peter Karlsson döptes av komminister Sandra Antonsson i Nykyrka kyrka den 15 juni. Föräldrarna, som står t h om Sandra heter Fredrik Karlsson och Julia Gustavsson. Faddrar är Johanna Bolin och Jesper Karlsson.

Theo Leonard döptes av komminister Helge Antonsson i Nykyrka kyrka den 30 juni. T v ser vi fadder Andreas, sedan pappa Adam och mamma Matilda. T h ser vi fadder Emelie.

William Marcus Boström döptes av komminister Sandra Antonsson i Sandhems kyrka den 27 april. Föräldrarna heter Susanne Skön och Marcus Boström. Faddrar är Matias Skön och Johan Boström.

Noah Love Burensjö döptes av komminister Sandra Antonsson i Sandhems kyrka den 15 juni. Föräldrarna, som står t h om Sandra heter Patrick och Josefine Burensjö. Faddrar är Lisa och Linus Jabeskog.

Freja Alice Mona Wetterbro-Green döptes av komminister Sandra Antonsson i Utvängstorps kyrka den 26 maj. Föräldrarna heter Mattias Wetterbro, längst t h och Malin Larsson-Green, nummer tre fr v. Faddrar är Niklas Wetterbro och Emelie Wetterbro.

Hanna Jirskog och Fredrik Lindström vigdes i Sandhems kyrka av komminister Helge Antonsson den 29 juni.

Vårens stora födelsedagskalas!

*Du ska inte tro du är gammal,
fast silver du fått i ditt hår.
Om blott du kan trivas med livet
och glädjas åt dagar som går.
Ibland kan det vara besvärligt
med oro och sorger och ont.
Ibland är det guldkantat härligt,
för alla är livet mest sånt.*

Det var en eftermiddag med mycket sång och musik när jubilarerna, de som fyllt 80 och 85 år det senaste halvåret, bjöds till Kyrkans Hus i Mullsjö på födelsedagskalas. Det serverades läcker smörgås och härlig födelsedagsstårta från köket, som sköttes av Helvi Dahlén och Doris Axenfjord. Prat och skratt och fina bildminnen samsades med kantor Elisabeth Sjödin Matls musik och gästernas sång. Komminister Sandra Antonsson och församlingspedagog Ann Forsling uppvaktade jubilarerna med stilig blombuketter innan Sandra avslutade eftermiddagen med en kort andakt.

Foto: Helvi Dahlén

Hantera höstdeppen

– ta hand om kropp och själ när mörkret faller

Med kortare dagar och naturens färgskala, som skiftar till varma, dova nyanser av gult, brunt och rött, omsluter oss hösten i en stillsam förvandling. Den första frosten målar marken med glimrande iskristaller, en påminnelse om att växtligheten snart tar en välbehövlig paus. Kanske känner du att sommarens reträtt och höstens annalkande mörker dämpar livsenergin?

När naturen går in i sin viloperiod kan vi människor känna en dämpning av livsenergin i takt med att mörkret och kylan ökar. Men hösten kan också vara en tid för reflektion och omställning. Genom att medvetet ta hand om våra känslor och skapa goda rutiner kan vi möta årstidens utmaningar och hitta ny kraft.

Coachens råd för en gladare höst

Pernilla Aspe, terapeut och coach, som bland annat arbetat med Mullsjö kommuns personal, har djup erfarenhet av ämnen som bland annat psykisk hälsa och stress – hur kan vi tänka för att dämpa höstdeppen?

* Tacksamhet

Hurtig positivitet är inte vägen till att må bra, men att leta efter de små guldornen i vardagen spelar roll för hur vi mår. Känns hösten mörk hjälp då din hjärna att balansera upp höstdeppen genom att dagligen söka efter det som du ändå uppskattar. Det finns alltid något, och det behöver inte vara det stora glädjeruset utan snarare det som du på riktigt uppskattar i det lilla, som lövens färgrika palett, regnet som gör att du kan mysa inomhus, levande ljus, något som du klarat av på jobbet eller ett tack du fått – eller gett. Avsätt en stund varje dag att tänka igenom vad du uppskattat under dagen, gärna på kvällen innan du ska sova. Kanske kan du ha en liten tacksamhetsdagbok på

nattduksbordet?

* Känn det du känner

En del av oss blir nedstämda när dagarna blir mörkare och hösten är här. Sommarens ofta friare tillvaro byts vanligen ut mot en vardag som innehåller mer krav. Det kan kännas jobbigt och vi kan bli nedstämda och känna oss mer stressade vilket givetvis sällan känns bra. Men vi behöver ta emot känslorna utan motstånd. Att tvinga sig att känna sig glad och försöka tränga undan mer negativt laddade känslor är inte hjälpsamt. Känslor försvinner inte för att vi gömmer undan dem, risken är snarare att de dyker upp än mer kraftfulla. Stanna med känslan en stund, känn den och fundera sedan på vad som ligger bakom. Vad kan du göra istället som väcker mer positiva känslor? Ta dig också en funderare på vad du skulle ha gjort om du hade en vän som var nedstämd. Hållit om, lyssnat in och bekräftat att det är ok? Gör samma sak mot dig själv. Först då kan led-samheten lätta och du kan skifta fokus.

* Fokus här och nu

Ofta är det när vi tänker på det som varit eller det som ska komma, som vi kan drabbas av oro eller åltande. Om vi zoomar in "här och nu" på det som verkligen händer, och inte bara det som händer i vår tanke- eller känslovärld, är det lättare att känna lugn och vara mer konstruktiv. Lägg lite tankemöda på vad du har runt-omkring dig här och nu, som kan få dig att må bra. Ett sätt att vara här

Känner du att höstens mörker dämpar din livsenergi? Här får du hjälp av Pernilla Aspe, terapeut och coach! Hon ger enkla och användbara tips och råd för att vi ska kunna behålla en god hälsa också under den mörka årstiden.

och nu är att ta hjälp av sinnen. Fokusera aktivt en stund på vad du ser, utforska färger och former. Sedan kan du skifta fokus till hörseln. Vad hör du för olika ljud? Efter det kan du aktivera känseln. Hur känns luften mot huden, kläderna mot kroppen eller golvet mot fot-sulorna? När du zoomar in ett sinne i taget är du i full närvaro här och nu.

* Relationera mera

Vi behöver alla andra människor. Gemenskap och relationer är en viktig faktor för vårt välbefinnande. Om du nu känner dig ensam försök att tänka på vem du skulle kunna närma dig och visa din uppskattning. Det vi ger får vi oftast tillbaka. Om du har någon i din närhet som du retar dig på, försök att ställa in siktet på det du ändå tycker är bra med personen i fråga. Vi hittar alltid något om vi söker. När du kommit fram till vad det är – ha det på nättinnan när du möter personen. Du ska se att det är lättare att agera annorlunda och du ökar möjligheten att själv blir bemött på ett bättre sätt. Fundera också gärna på vem du behöver ge ännu mer uppskattning och omtanke. Skjut inte det på framtiden utan visa din uppskattning. Det kan vara att lyfta luren, skicka ett uppskattande sms

eller ta en fika.

Tanka kroppen med energi och rörelse

Från Pernillas råd till det rent fysiska som får oss att känna balans och välmående. Våra kroppar och hjärnor mår som bäst när sömn, kost och rörelse får uppmärksamhet. Under den mörkare årstiden kan det behövas lite mer eftertanke och ansträngning för att tanka energi.

* Sömn för livet

Sömn påverkar inte bara din mentala hälsa, den gör dig också smartare, mer kreativ och empatisk. Mellan sju och nio timmars sömn är den sömnlängd som ofta rekommenderas, undersök gärna vad som är bäst för just dig. Det gör du genom att under lediga dagar helt enkelt sova tills du vaknar naturligt.

Prioritera din sömn extra noga under hösten, den är kostnaden för din vakenhet och visst vill du få ut det bästa av livet?

* Kost som lyfter oss

De flesta av oss mår gott av att titta på vad vi kan fylla på mer av, istället för vad vi inte ska äta. Kroppen blir helt enkelt mindre sugen på onyttigheter om den får gott om nyttigheter. Vatten, fibrer, protein, frukt och grönsaker hör till det som vi ofta kan öka intaget av. Kom ihåg att äta innan du blir jättehungrig, då är det lättare att göra kloka val. Under höst och vinter behöver vi alltid fylla på med D-vitamin eftersom solen lyser med sin frånvaro och kroppen inte kan bilda det själv. Vitamin D finns i tranolja och i tablettform. Magnesium kan bidra till att minska trötthet och förbättra humöret, det

finns naturligt i nötter, frön och riktigt mörk choklad.

* Rörelse är för alla kroppar

Vi har alla olika förutsättningar för rörelse beroende på kroppar och vardagsmåsten. Lägg energi på att hitta din form av rörelse, det kan vara allt ifrån andningsövningar till långpromenader, motion i grupp eller riktigt hård träning. Att röra på dig kommer att ge ny energi! Kan du så kombinera din rörelse med att vara ute i dagsljus, allra helst under morgonen eller tidig förmiddag då hjärnans produktion av serotonin stimuleras och ökar välbefinnandet. Kan du dessutom vara ute i naturen har du verkligen tagit väl hand om dig eftersom naturen skapar en stark och positiv påverkan både på vår mentala och fysiska hälsa!

Varför är kyrkan byggd där den är?

Läs och lär om den symboliska innebörden

Det är inte av en slump, som kyrkan är byggd där den är och oftast vänd åt ett visst håll. Det är heller ingen tillfällighet att bruden går på brudgummens vänstra på väg fram till altaret där de ska vigas. Visserligen finns det praktiska skäl, som vuxit fram under kyrkohistorien, till placeringen av en del inventarier men oftast finns det en mening och symbolisk innebörd i det som finns i kyrkorummet.

Lär känna kyrkan

På många håll i världen, också i vårt land, är kyrkorna placerade mitt i en stad eller samhälle, man talar ibland om "Kyrkan mitt i byn", där husen eller gårdarna alltså är byggda runt omkring. På andra håll ligger dock kyrkorna strax utanför själva samhället. Det beror oftast på att det tätbebyggda området kommit till senare än kyrkan, som i Sandhems fall där samhället kom att växa fram utifrån där järnvägen byggdes på mitten av 1800-talet. Även Nykyrka har kommit att hamna strax utanför tätorten Mullsjö, även om den från början utgjorde centrum för sockenborna i Nykyrka.

Det är också vanligt att kyrkor ligger på en höjd med fin utsikt över omgivningarna, som Sandhem och Bjurbäcks kyrkor ligger. En symbol för det här med överblick finns för övrigt i tuppen, som finns på många kyrktak. Den står för vaksamhet och tuppens rop hörs över hela bygden! En kyrka är också i regel byggd i riktning mot öster, det håll man tänker sig att Jesus kommer tillbaka till jorden ifrån. Det kan man också se på hur gravarna på kyrkogården är placerade, ofta ligger man med huvudet mot väster för att kunna resa sig upp och möta Jesus den dag han kommer åter på himlens skyar. I dag begravs man alltid så på Mullsjö-Sandhems församlings kyrkogårdar.

Kvinnosidan till vänster

Också inne i kyrkan finns den här riktningen mot altaret, mot öster,

dit man är vänd i sin bön och lovsång under gudstjänsten. Man kan också se hur prästen därför ofta vänder sig mot altaret när hon/han leder församlingens bön och tillbedjan. Riktningen blir också tydlig när till exempel ett brudpar går gången fram mot altaret, en bild av att de närmar sig det heliga och Guds speciella domän. Även om Gud finns överallt finns ändå tanken genom hela Bibeln att Gud ibland väljer en särskild plats för människor att möta honom på. I Bibeln finns också noggranna beskrivningar på hur Guds uppenbarelsetält och därifrån också templet skulle byggas, med altarets plats för det heliga och det allra heligaste och så vidare, se 2 Mos 25-40.

På bröllop är det också så att bruden alltid går in på vänster sida om brudgummen. Ofta sitter också brudens anhöriga till vänster och brudgummens till höger. Anled-

ningen till det är att vänster sida traditionellt sätt varit kvinnosidan i kyrkan. Det beror i sin tur på att det är på den sidan av korset som Jesus mor Maria brukar avbildas medan den manlige lärjungen Johannes står till höger.

Därför är altarringen halv

Andra symboliska ting i kyrkan är bland annat altarringen, som bara är halv i sin utformning. Det betyder att den andra sidan av ringen står för den osynliga, himmelska sidan, vilket alltså blir ett uttryck för att man också står i relation till den himmelska sidan när man till exempel är framme där och tar emot nattvarden.

Kyrkbänkar är något som kom in i kyrkorna först i samband med reformationen på 1500-talet när predikningarna blev avsevärt längre och det var också på den här tiden som predikstolarna började byggas. Innan dess var det naturligt att man stod upp när man sjöng och bad och det gör man ju fortfarande i många delar av gudstjänsten, som är särskilt inriktade på lovsång och tillbedjan.

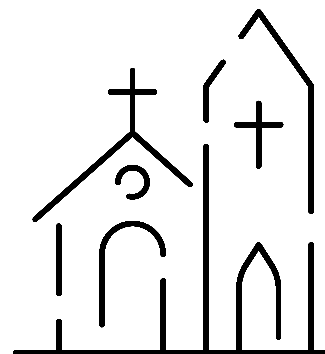
Dopfunten och orgeln har flyttats

Dopfunten har fått ändra placering under kyrkohistorien. Från början fanns den vid ingången till kyrkan eller som del i ett helt dopkapell där. Det symboliserade att det är genom dopet, som vi kommer in i kyrkan och blir upptagna i Guds förbund som hans barn. När kyrkbänkarna infördes och man bara kunde sitta framåt tyckte man dock att det var logistiskt att flytta dopfunten till längst fram i kyrkan så att de som var med på dopgudstjänsten kunde se bra.

Kyrkans orgel kom att flyttas av praktiska skäl. Den blev stor med tiden och fick inte längre plats framme i koret, som de första orglarna och flyttades därför längst bak i kyrkan. I många kyrkor finns dock mindre kororglar kvar där framme, liksom pianon och andra instrument som får plats där.

Sammanfattningsvis kan man säga att gudstjänstens bruk har tänkts lite olika kring över tid men det huvudsakliga är densamma som i alla

tider, att Guds folk ska komma samman och få möta Gud och varandra på det bästa och finaste sätt. Och i det får kyrkorummets olika delar vara med och berätta om det som finns bortom det vi normalt sett ser.

Konfirmander Mullsjö-Sandhems församling 2023-2024

Rad 1 (längst upp), fr v:
Elsa Runström (ung ledare)
Jonatan Löfving
Matilda Lundh
Filip Närstrand
Rasmus Hildingsson
Eric Gladh Ingelsten
Carl-Gustaf Karlsson
Elsa Löfstål (ung ledare)
Ellie Brandt (ung ledare)

Rad 2:

Pontus Johansson (präst)

Ann Forsling (församlingspedagog)

William Östhed

Millie Andersson

Inez Fredholm

Linn Stein Evertsson

Gabriella Bergman

Maria Håkansson (församlingspedagog)

Sandra Antonsson (präst)

Rad 3:

Eric Carlgren

Elvira Junvik

Melker Svarén

Ebba Pettersson

William Sundkvist

Ej med på bilden:

Gillis Berglund

Välkommen som konfirmand hos oss!

Varför händer onda saker i världen? Kan jag alltid vara mig själv? Vad ska jag bli i framtiden? Du är inte ensam om att fundera över livet. Varje år väljer omkring 30 000 tonåringar att konfirmeras i Svenska kyrkan. Konfirmation handlar om Gud, livet och det du tycker är viktigt.

Konfirmationen är ett erbjudande till alla som är nyfikna på vad den kristna tron står för. Välkommen till en tid där ditt liv ställs i fokus. Tillsammans vill vi göra konfirmationstiden till en härlig och unik upplevelse – ett minne för livet! Nu är det dags för dig som fyllt 14 år i år att anmäla dig till konfirmandåret 2024–2025. Ett brev med en inbjudan och information har skickats till alla 14-åringar i Mullsjö-Sandhems församling. Konfan är öppen för alla. Välkommen som du är till en tid där du och ditt liv ställs i fokus! Konfirmationstiden är gratis.

Under konfirmationstiden får du möjlighet att fundera över de stora frågorna i livet. Vad är meningen med livet? Varför finns vi här? Vad innebär det att vara kristen? Det handlar om trosfrågor men också om grundläggande mänskliga frågor.

I höst kommer vi att erbjuda:

Veckogrupp

Vi träffas varannan torsdag i Kyrkans Hus, Mullsjö under hösten 2024 och våren 2025. Start torsdag 19 september. Vi börjar alltid med drop-in-mackfika kl.15.15. Konfatraffen är sedan kl.15.45–17.45. Under året kommer vi att åka på kortare läger alternativt lägerdag höst och vår. Höstlägret blir den 18–19 oktober. Flera utflykter och roliga aktiviteter upplever vi också tillsammans. Vi testar höghöjdsbana, kör gokart, åker till Boda borg, besöker kloster och domkyrka med mera. De här utflykterna försöker vi lägga på lov- och studiedagar. Vi ses också till några söndagsträffar. Konfirmationsgudstjänsten blir den 24 maj 2025.

På egna villkor

Konfirmationen är till för alla! Om du har specifika villkor och

behov, synliga eller osynliga, vill vi försöka anpassa oss till dig så att du känner att du kan vara med på dina villkor. Tillsammans utformar vi konfirmandåret, antingen i veckogrupper eller om behov finns, i en egen mindre grupp. För samtal och mer information, kontakta Ann Forsling via mail, ann.forsling@svenskakyrkan.se, tel. 073-8034361

Hur anmäler jag mig?

Gå in på församlingens hemsida, svenskakyrkan.se/mullsjosandhem så hittar du ett anmälningsformulär eller via mejl till mullsjosandhems.forsamling@svenskakyrkan.se.

I anmälan skriver du:

Ditt för- och efternamn, adress och postnummer, ditt mobilnummer, förälder/vårdnadshavares namn, förälder/vårdnadshavares mobilnummer.

Anmälan är öppen fram till gruppstart i september. Välkommen!

Tack ungdomar för goda insatser!

Som tack för våra Unga ledares insatser under det gångna konfaåret gjorde vi en utflykt en kväll i juni till Kyrkekvavn. Vi paddlade kanot och umgicks under trevliga former, bland annat genom att stanna till på en ö i Stråken och äta tillsammans. En lyckad kväll med goda samtal, samvaro och andakt på slutet.

Varmt tack alla fina ungdomar för era goda insatser under året!

Ann, Maria, Sandra

Hit går församlingskollekterna i Mullsjö-Sandhems församling!

I Svenska kyrkans gudstjänster är det nästan alltid kollekt. En del kollekt är så kallade rikskollekt. Då är det samma kollektändamål i hela Sverige just den söndagen. En del kollekt är gemensamt för Skara stift. Så finns församlingskollekt och de kollekterna bestäms av vårt eget kyrkoråd. I vår församling har vi valt sex organisationer som under året får ett antal kollekt.

Diakonin i Mullsjö-Sandhems församling

ACT – Svenska kyrkans internationella arbete

123 272 22 39

I UTLANDET

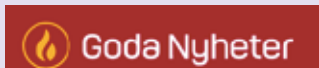
SKUT, Svenska kyrkan i utlandet

CREDO
(Tidigare SESG: Sveriges kristna student- och gymnasierörelse)

Johannelunds teologiska högskola

www.godanyheter.org

827-81 52

DET HÄR HÄNDER I

Välkommen på Bibelstudium!

Kära församlingsbo i Mullsjö-Sandhems församling, bibelstudiegruppen träffas i Kapellet i Kyrkans Hus i Mullsjö, varannan torsdag kl. 18.30–20.00.

Under hösten/vintern 2024 kommer vi att vandra tillsammans genom de sista breven som aposteln Paulus författade, "Pastoralbrevet" – 1–2 Timotheosbrevet och Titusbrevet.

Ingen föranmälan eller förkunskap krävs.

Bara ta din Bibel och häng på!

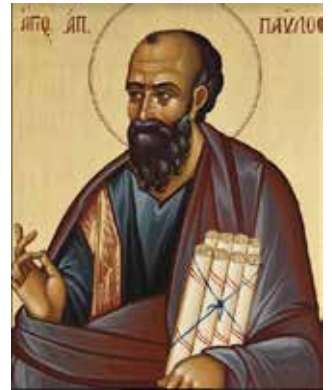
Under hösten/vintern 2024 träffas Bibelstudiegruppen följande datum:

12 september, 26 september

10 oktober, 24 oktober

7 november, 21 november

5 december, 19 december

Välkommen!

Komminister Helge Antonsson, 0725–429151!

Bli kyrkvärd och välkomna människor till kyrkan!

I dagens digitala värld möter vi mycket ofta "konstgjorda" människoröster i de mest skiftande sammanhang men när du kommer till kyrkan möts du av en kyrkvärd. En "riktig" människa som hälsar dig välkommen! Men vi behöver bli flera! Som kyrkvärd är en av de allra viktigaste uppgifterna att hälsa människor välkomna till kyrkan och dela ut psalmboken eller eventuellt en agenda. Det är också den uppgift som församlingens kyrkvärdar upplever, som kanske den mest glädjande, att få möta människor, uppmärksamma människor och få kontakt med dem.

Kyrkvärdens uppdrag har anor ända tillbaka till 1100-talet även om uppgifterna har förändrats genom åren.

När det behövs hjälper kyrkvärden prästen med klädseln och man går tillsammans igenom dagens texter. Uppgifterna kan också handla om att ställa i ordning för nattvarden om det är mässa och också att vara med och dela ut nattvarden. Andra uppgifter är att ta upp kollekt i de fall besökarna inte använder sig av tekniken och swishar.

Kyrkvärdarna i Mullsjö-Sandhems församling, som har fyra kyrkor, arbetar på söndagar, vanligtvis en gång i månaden efter ett uppgjort schema.

Känner du att uppdraget som kyrkvärd passar dig och vill veta mera, tag kontakt med kyrkoherde Pontus Johansson på telefon 0392-100 01 eller pontus.johansson@svenskakyrkan.se

Leva vidare-grupp till hjälp i din sorg

Du som under perioden 2023–2024 förlorat en nära anhörig och som upplever ett behov av att samtala om detta är välkommen att anmäla dig till Mullsjö-Sandhems församling Leva vidare-grupp. Gruppen har plats för ca 6–8 personer.

Leva vidare-gruppen bygger på gruppsamtal där vi delar erfarenheter och samtalar om dessa. Leva vidare-gruppen träffas på tisdagar klockan 15.00–16.30 i Sigfridsrum-

met i Kyrkans Hus i Mullsjö.

Leva vidare-gruppen träffas följande tisdagar: 10 september, 24 september, 8 oktober, 29 oktober, 12 november, 26 november

Komminister Helge Antonsson & komminister Sandra Antonsson ansvariga för Leva vidare-gruppen

Välkommen att prata om din sorg med en präst

Du som inte önskar vara med i den här gruppen men som upplever ett behov av att samtala om din sorg, är välkommen att höra av dig till någon av prästerna i Mullsjö-Sandhems församling.

Anmäl ditt intresse till komminister Helge Antonsson på telefon 0725–429151 eller via mejl, helge.antonsson@svenskakyrkan.se.

FÖRSAMLINGEN I HÖST

16 september kl 17-19 Sandhems församlingshem

11 november kl 17-19 Sandhems församlingshem

Himmel & PANNKAKA

Välkomna till vardagsträffar för hela familjen kl. 17-19
i Kyrkans hus i Mullsjö och församlingshemmet i Sandhem!
Vi är tillsammans i spännande aktiviteter, firar en enkel gudstjänst ihop
och äter kvällsmat (oftast pannkakor).
Kvällen är tänkt som en aktivitet för både liten och stor,
med fokus på barnen.
Så ta med både farmor, lillebror och grannen och kom!
Ingen föranmälan!

Välkommen på årets sista Kyrkfrukost med Sandra!

Det här året har vi i församlingen provat ett nytt koncept med Kyrkfrukost. Vi äter först frukost tillsammans och därefter har vi samtal, som utgår från den tid som vi just då befinner oss i i kyrkoåret. Tanken med dessa träffar är att vi får fördjupa oss i de olika tiderna i kyrkoåret; advent, jul, fasta, påsk och så vidare, vad de egentligen handlar om och vad de på så sätt kan betyda i våra personliga liv. Vi har även inramat träffarna med att sjunga en psalm från den tiden, läsa ur texter och böner med mera.

Samtalen upplevs som givande och berikande där var och en får säga det man själv tänker eller frågar sig kring ämnet, utifrån vad som kommer upp under samtalets gång. Träffarna leds av prästen Sandra Antonsson och för frukosten står Helvi Dahlén och Doris Axenfjord.

Den sista träffen för kyrkoåret, den 26 oktober, rör kyrkoårets sista söndagar, som handlar om döden och det eviga livet, Jesu återkomst till jorden och liknande teman. Det är ingen anmälan till träffen, det är bara att komma för dig som tycker att det låter intressant eller om inte annat värt att prova! Tiden är lördag den 26 oktober klockan 9.00 -11.00 och platsen Kyrkans Hus i Mullsjö, övre våningen.

Varmt välkommen!

DET HÄR HÄNDER I

Välkommen till **Öppen Gemenskap**

Öppen Gemenskap i Kyrkans hus i Mullsjö onsdagar ojämna veckor klockan 14.30–16.00

11 september Gitte Pålsson berättar och sjunger om att bli bedragen på nätet

25 september Bengt med vänner

9 oktober Julia Sigblad från Jönköping bjuder oss på en blandad sångrepertoar

23 oktober Kyrkans Tre Ess

6 november På kryss med post och musik med bröderna Gunnar och Walther

20 november Vi besöker Bohuslän i bild och ton med Maria och Lennart Erlandsson

4 december Julavslutning med grötfest och Luciatåg

Öppen Gemenskap i Sandhems församlingshem torsdagar klockan 14.30–16.00

Boka in de här datumen, info kommer senare!

26 september, 17 oktober, 21 november

4 december Julavslutning med grötfest och Luciatåg

Bluffad lurad och bedragen!

Sånger och information för att förhindra nätbedrägerier

Ett falskt sms och ett telefonsamtal senare och Gitte Pålsson blev av med alla sina besparingar, som hade på banken – nästan 350 000 kronor var borta i ett telefonbedrägeri!

Så här beskriver Gitte själv sin upplevelse:

En djup sorg av förlust blandades med vanmakt och vilsenhet. Jag fick som så många andra som utsatts för tillitsbrott, ofrivilliga självmordstankar. Inte enbart på grund av att jag förlorade alla mina besparingar utan också för att bedragarna utnyttjat mig och min tillit genom att först skrämma upp mig, vilseleda mig och försätta mig i ett sårbart tillstånd där jag tacksamt tog emot den hjälp de erbjöd mig. Jag upplevde dem som empatiska, trovärdiga och trevliga människor.

Någonting inom mig ville dö bort från skammen över att ha blivit så tillintet-

gjord och det kändes som om det bara fanns en utväg – att försvinna. Men mitt i skammen tänkte jag på min dotter och andra nära och kära och insåg i djupet av min själ att bedragarna som stulit mina pengar inte får beröva mig mitt liv också. Där och då bestämde jag mig för att öppet berätta om bedrägeriet. Inte bara för att varna andra utan lika mycket för att överleva och ta mig igenom detta.

Gitte demonstrerade i Stockholm utanför riksdagshuset, startade föreningen mot nätbedrägerier och fick människor och myndigheter att bli medvetna om vad som hände i det moderna digitala samhället.

Gitte är sångerska, låtskriverska och musikanter, som driver sitt eget skivbolag. Som utbildad rytmikpedagog och musikerapeut har hon frilansat som artist under mer än 30 år i både Sverige, Danmark, Finland, Peru och Bolivia.

De senaste åren har hon arbetat mycket med musikmöten för och med äldre och personal på äldre- och demensboenden. Musik och sång tillsammans är viktigt för att bryta äldres och demenssjukas ensamhet och isolering, säger Gitte. Mycket av mitt arbete kretsar kring att använda musikens möjligheter och kraft.

År 2020 blev hon utsedd till Årets Glädjespridare av Malmö stad!

Gitte Pålsson kommer till Öppen Gemenskap i Mullsjö den 11 september med sina sånger och berättelser om hur det är att bli utsatt för telefonbedrägeri och om att vägra skämmas!

FÖRSAMLINGEN I HÖST

ÖPPEN GEMENSKAP: Bengt med vänner träffades för ca fyra år sedan och började spela tillsammans med fem dragspel och en bas. Oftast har gruppen spelat på äldreboenden i småländska kommuner men på senare tid har de varit inbjudna till bland annat Gnosjö hembygdsfest och de har också varit i Polen och uppträtt på olika ställen. De har även spelat i lokalradion med Hasse Pettersson. Nu hoppas de kunna bjuda Mullsjöpubliken på en bra eftermiddagsunderhållning med en blandad repertoar med andliga sånger, tango, vals, schottis och kanske någon visa.

Radio Sigfrid

– Mullsjö–Sandhems Närradio på 95,6 Mhz
sänder måndagar mellan kl. 10 –11.30 med repris samma
kväll kl. 17.30 –19 och dessutom lördagar kl. 13 –14.30.

Svenska Kyrkan i Utlandet – fakta om SKUT

Vill du ge en gåva?
Bankgiro: 901-6031
Plusgiro: 90 16 03 -1
Swish: 90 16 031

Svenska Kyrkan i Utlandet, SKUT, har sin bakgrund i Sjömanskyrkan, som startade 1876. Det fanns dock svenska församlingar i Paris redan 1626 och i London 1710.

Idag finns SKUT på ett 40-tal plaster i världen men har verksamhetsplatser på ytterligare 100 och finns i alla världsdelar med ambulerande präster på många ställen. Målgruppen är de 650 000 svenskar som bor, arbetar, studerar och turistar i utlandet. Den högsta chefen för SKUT är biskopen i Visby Erik Eckerdal. Idag finns det 65 utsända från Sverige som arbetar i utlandsstyrkan plus alla frivilliga.

SKUT fungerar precis som en församling i Sverige med dop, vigslar, gudstjänster, diakoni, begravningar, konfirmationer och mission. Man har samtalsgrupper, ungdomsverksamhet, sjukbesök, hembesök och fängelsebesök.

Den stora inkomstkällan för alla utlandsförsamlingar är de stora julbasarerna, som hålls varje år samt genom donationer och bidrag från Svenska kyrkan hemma i Sverige

Lite statistik från år 2022

387 000 besök

4939 gudstjänster med 100 001 deltagare

205 dop

359 vigslar

349 sjukbesök

1022 hembesök

Vill du veta mera?

Facebook SKUT skaran

Hemsida www.svenskakyrkan.se/iutlandet

SKUT-ombud i Mullsjö/Sandhems församling

Sune Svensson och Nicole Morgny

DET HÄR HÄNDER I

Barnkören Happy

Välkomna alla 5-9-åringar
att sjunga i kör
i barnkören Happy sjunger
vi alla möjliga
roliga sånger och sånglåtar, och vi har
kul tillsammans. Ibland får vi också
vra upp för familj och andra vad vi lärt oss.

Välkomna alla underbara barn!

Plats: Kyrkans hus
Tid: Torsdagar 17:15-18:00
Start: 5 september
Kontakt: Elisabet Sjodin Mail: 0722-34 86 98
Mail: elisabeth.sjodin@svenskakyrkan.se

Svenska kyrkan
MULLSJÖ-SANDHEMS
FÖRSAMLING

Kyrkokören Nuevo

VÄLKOMMEN! DU SOM GILLAR
ATT SJUNGA I KÖR, ELLER DU
SOM VILL PRÖVA PÅ ENKLARE
STÄMSÅNG I BLANDAD
REPERTOAR.

Plats: Kapellet i Kyrkans Hus
Tid: Tisdagar 18:30-20:00
Start: 27 augusti
Kontakt: Magnus Brångsjö 0700-44 40 13
Mail: magnus.brangsjoe@svenskakyrkan.se

Svenska kyrkan
MULLSJÖ-SANDHEMS
FÖRSAMLING

Soulchildren

**Välkomna alla
10-14 åringar att
sjunga i kör**

I Soulchildren sjunger vi alla möjliga
sånger i olika musikstilar. Vi sjunger, dansar
och rör på oss och har roligt. Ibland medverkar vi
i olika sammanhang i kyrkans verksamhet.

Plats: Kyrkans hus
Tid: Torsdagar 17:30-18:30
Start: 3 september
Kontakt: Elisabet Sjodin Mail: 0722-348698. Kontakta gärna vid frågor
Mail: elisabeth.sjodin@svenskakyrkan.se

Välkomna!

Svenska kyrkan
MULLSJÖ-SANDHEMS
FÖRSAMLING

Sandhems Kyrkokör

VÄLKOMMEN! DU SOM GILLAR
ATT SJUNGA I KÖR, ELLER DU
SOM VILL PRÖVA PÅ
FLERSTÄMMIG SÅNG I BLANDAD
REPERTOAR.

Plats: Sandhems församlingsshem
Tid: Onsdagar 19:00-20:45
Start: 29 augusti
Kontakt: Elisabet Sjodin Mail: 0722-366098
Mail: elisabeth.sjodin@mail@svenskakyrkan.se

Svenska kyrkan
MULLSJÖ-SANDHEMS
FÖRSAMLING

Svenska kyrkan
MULLSJÖ-SANDHEMS
FÖRSAMLING

MÄSSA MED SÖNDAGSSKOLA

**Kl. 10.00 i Kapellet,
Kyrkans hus**

**8 september, 22 september, 6 oktober,
20 oktober och 17 november.**

**Festlig terminsavslutning
söndagen 1 december Kl. 10.00 i Nykyrka kyrka.**

Efter mässan serveras enkel kyrklunch.
Pris för kyrklunch:
vuxen 40 kr, barn 20 kr, familj 100 kr
Varmt välkomna!

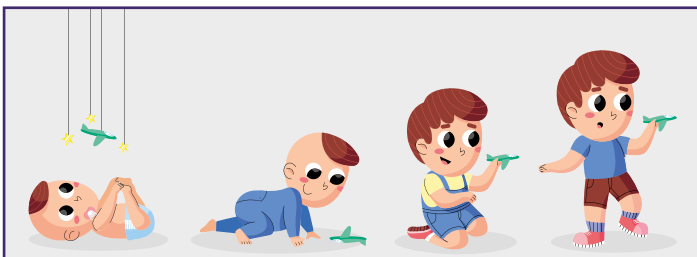

Välkommen på ekumeniskt panelsamtal!
Lördagen den 5 oktober kl. 15-17 i Missionskyrkan i Mullsjö är det ekumeniskt panelsamtal. Samtalet kommer att röra sig kring frågeställningen: "Hur kan jag hantera uppnådda drömmar i livet?". I panelen: Jessica Szlachota Eriksson, Tommy Wallin och Pontus Johansson. Moderator: Ingemar Stenmarker.!

Kyrkorna i Mullsjö och Sandhem står gemensamt för arrangemanget.
Varmt välkommen

FÖRSAMLINGEN I HÖST

Öppen förskola är lek och pyssel, sångsamling och enkelt fika för daglediga vuxna med barn 0-5 år. Det behövs ingen föranmälan, alla är välkomna när det passar. Fredagar kl 9.30-12 i Sandhems församlingshem. Kontakt: ann.forsling@svenskakyrkan.se
Mobil: 073-803 43 61

Miniorerna är för dig som går i F-klass-3:an. Här leker vi, pratar, pysslar, hittar på äventyrliga saker. Vi provar på lite friluftsliv, bakar och vi upplever bibelberättelser på olika sätt. Vid varje träff har vi en kort andakt. Miniorer i Sandhems församlingshem ses på måndagar kl 16-17.30. Kontakt Sandhem: ann.forsling@svenskakyrkan.se tel. 073-803 43 61
Miniorer i Kyrkans Hus, Mullsjö ses på torsdagar kl 16.30-17.30. Kontakt Mullsjö: maria.karlsson@svenskakyrkan.se tel. 076-018 32 90

Ungdomsgrupp För dig som går i 9:an och uppåt. Vi ses i Kyrkans Hus i Mullsjö. Här är platsen att bara vara och ha det bra ihop. Men här är också platsen för utmaningar och äventyr med aktiviteter och samtal som skapar gemenskap och spänning. På församlingens hemsida och sociala medier kommer mera information! Kontakt: ann.forsling@svenskakyrkan.se

Babyträff/Öppen förskola för daglediga vuxna med barn 0-1 år. Det behövs ingen föranmälan, alla är välkomna när det passar. Torsdagar kl 9.30-10.30 i Kyrkans Hus, Mullsjö. Samling i Kapellet för en stund tillsammans med babysång, prat och gemenskap. Sedan fikar vi tillsammans på Kafé Sigfrid. Kontakt maria.karlsson@svenskakyrkan.se

Ny grupp för dig som går i 4-6:an vi ses torsdagar udda veckor kl 14.30-16 i Kyrkans Hus, Mullsjö. Håll utkik på hemsidan efter spännande träffar. Ingen anmälan, bara att komma dit.

Ung ledare Kom och prova på ett år eller flera som konfirmandledare eller som ledare i en barngrupp! Du som är ledare deltar också i en ledarutbildning vid fyra olika tillfällen. Första träffen för ledarutbildningen är i september. Kontakt: ann.forsling@svenskakyrkan.se

Se på församlingens hemsida när de olika verksamheterna startar!

Njut av lättbakad och smakfull vaniljkaka!

Var så god! Här får du en lättbakad vaniljkaka, som ska bakas en stund innan du vill njuta av den. Kakan ska nämligen serveras kylskåpskall och för att riktigt komma till sin rätt, kan den gärna bakas dagen innan servering. Den som vill förhöjer smaken med kardemumma eller saffran.

Smet:

250 g rumstempererat smör
4 dl socker, 4 ägg
2 ½ tsk bakpulver
5 dl vetemjöl

Vaniljkräm:

6 msk snabbvispat marsanpulver
4 dl mjölk, 2 msk vaniljsocker

Garnering:

50 g mandelspån

Du kan också smaksätta kakan med 2 tsk kardemumma eller 0,5 g saffran om du gillar det!

Gör så här:

Värm ugnen till 175 grader. Börja med vaniljkrämen. Blanda mjölk, marsanpulver och vaniljsocker tills du får en kräm. Ställ åt sidan. Rör smör och socker till smeten med en elvisp tills det blir luftigt. Vispa i ett ägg i taget. Blanda mjöl och bakpulver och sikta ner det i äggblandningen. Häll i vaniljkrämen och blanda försiktigt. Se till att allt blandas ordentligt genom att röra med en slickepott eller slev. Häll smeten i en smord form, ca 20x30 cm, till exempel en pajform på 29 cm. Strö på

mandelspån och grädda mitt i ugnen 35–40 minuter. Låt kakan svalna och ställ den sedan i kylskåpet. Servera kakan kall så låt den gärna stå i kylen några timmar innan servering. Den blir ännu godare dagen efter att den har bakats!

Recept och foto: Helvi Dahlén

416 288

böner och ljus finns just nu.

Skriv en
bön

Böner

160 571

Bönen skrevs 8 februari 2022

I Jesu Kristi, vår Frälsares namn Gud Fader, jag vill på detta sätt lyfta fram min vän Per och hans mor XX. På fredag ska läkarkåren ta ställning till hur moderns blodsjukdom ska behandlas. Vi ber att Du leder åkarna rätt och att sjukdomen...

Gud

Låt ljuset lysa in i alla våra liv. Amen.

Bönen skrevs 8 februari 2022

Tag hand om mig
Herre.

Ljus

255 717

I coronatid

Be en bön eller tänd ett ljus för dem som drabbats av coronapandemin.

Tänd ett
ljus

På bönewebben be.svenskakyrkan.se kan du tända ett digitalt ljus, skriva en bön eller en tanke, som andra också kan läsa. Du är alltid anonym på bönewebben.

Hitta din bibelglädje!

- här finns inspiration och stöd

Kära församlingsbo, du som väljer att följa Kyrktuppens bibelläsningssplan för hösten kommer att få läsa 2 Samuelsboken (2 Sam.). Sommarens bibelläsningssplan tog med oss fram till 2 Sam. 5, där kung David nedkämpar filistéerna och följer dem ner till Geser. Under hösten läser vi resterande nitton kapitel i 2 Sam.

I 2 Sam. fortsätter berättelsen om Israels främste kung, kung David. Vi tas med igenom både framgång och fall. Kapitel 1–10 skildrar de

lyckliga åren under Davids regering medan det i kapitel 11–24 växlar mellan lycka och olycka.

2 Sam. inleds med att David får ta emot bud om att kung Saul och hans son Jonathan avlidit i striderna med amalekiterna och slutar med att David sjunger en lovsång till Herren, som tack för tillrättavisning och beskydd, för att sedan bygga ett altare åt Herren vid Aravnas tröskplats.

All välsignelse över dig och din bibelläsning!

Komminister Helge Antonsson
helge.antonsson@svenskakyrkan.se,
tel 072-542 91 51

Bibelläsningssplan hösten 2024

26/8 – 2 Sam. 6:1–8
27/8 – 2 Sam. 6:9–16
28/8 – 2 Sam. 6:17–23
29/8 – 2 Sam. 7:1–11
30/8 – 2 Sam. 7:12–16
31/8 – 2 Sam. 7:17–24
1/9 – 2 Sam. 7:25–29
2/9 – 2 Sam. 8:1–8
3/9 – 2 Sam. 8:9–12
4/9 – 2 Sam. 8:13–18
5/9 – 2 Sam. 9:1–8
6/9 – 2 Sam. 9:9–13
7/9 – 2 Sam. 10:1–5
8/9 – 2 Sam. 10:6–9
9/9 – 2 Sam. 10:10–14
10/9 – 2 Sam. 10:15–19
11/9 – 2 Sam. 11:1–13
12/9 – 2 Sam. 11:14–21
13/9 – 2 Sam. 11:22–27
14/9 – 2 Sam. 12:1–15
15/9 – 2 Sam. 12:16–20
16/9 – 2 Sam. 12:21–25
17/9 – 2 Sam. 12:26–31
18/9 – 2 Sam. 13:1–5
19/9 – 2 Sam. 13:6–10
20/9 – 2 Sam. 13:11–14
21/9 – 2 Sam. 13:15–22
22/9 – 2 Sam. 13:23–29
23/9 – 2 Sam. 13:30–38
24/9 – 2 Sam. 14:1–3
25/9 – 2 Sam. 14:4–7
26/9 – 2 Sam. 14:8–13
27/9 – 2 Sam. 14:14–20
28/9 – 2 Sam. 14:21–27
29/9 – 2 Sam. 14:28–33
30/9 – 2 Sam. 15:1–6
1/10 – 2 Sam. 15:7–12
2/10 – 2 Sam. 15:13–19
3/10 – 2 Sam. 15:20–22
4/10 – 2 Sam. 15:23–28
5/10 – 2 Sam. 15:29–37
6/10 – 2 Sam. 16:1–4
7/10 – 2 Sam. 16:5–14
8/10 – 2 Sam. 16:15–19
9/10 – 2 Sam. 16:20–23
10/10 – 2 Sam. 17:1–10
11/10 – 2 Sam. 17:11–14
12/10 – 2 Sam. 17:15–18
13/10 – 2 Sam. 17:19–23
14/10 – 2 Sam. 17:24–29
15/10 – 2 Sam. 18:1–5
16/10 – 2 Sam. 18:6–8
17/10 – 2 Sam. 18:9–15
18/10 – 2 Sam. 18:16–18
19/10 – 2 Sam. 18:19–23
20/10 – 2 Sam. 18:24–27
21/10 – 2 Sam. 18:28–33
22/10 – 2 Sam. 19:1–3
23/10 – 2 Sam. 19:4–8
24/10 – 2 Sam. 19:9–14
25/10 – 2 Sam. 19:15–19
26/10 – 2 Sam. 19:20–23
27/10 – 2 Sam. 19:24–30
28/10 – 2 Sam. 19:31–43
29/10 – 2 Sam. 20:1–3
30/10 – 2 Sam. 20:4–7
31/10 – 2 Sam. 20:8–10
1/11 – 2 Sam. 20:11–13
2/11 – 2 Sam. 20:14–22
3/11 – 2 Sam. 20:23–26
4/11 – 2 Sam. 21:1–7
5/11 – 2 Sam. 21:8–9
6/11 – 2 Sam. 21:10–14
7/11 – 2 Sam. 21:15–17
8/11 – 2 Sam. 21:18–22
9/11 – 2 Sam. 22:1–7
10/11 – 2 Sam. 22:8–16
11/11 – 2 Sam. 22:17–20
12/11 – 2 Sam. 22:21–31
13/11 – 2 Sam. 22:32–37
14/11 – 2 Sam. 22:38–46
15/11 – 2 Sam. 22:47–51
16/11 – 2 Sam. 23:1–3
17/11 – 2 Sam. 23:4–7
18/11 – 2 Sam. 23:8–12
19/11 – 2 Sam. 23:13–23
20/11 – 2 Sam. 23:24–38
21/11 – 2 Sam. 24:1–4
22/11 – 2 Sam. 24:5–9
23/11 – 2 Sam. 24:10–14
24/11 – 2 Sam. 24:15–17
25/11 – 2 Sam. 24:18–25

MULLSJÖMINNEN

Nu kommer boken om kommunens industrihistoria – Västergötlands Gnosjö

I 30 år blev Per Helgegrens vetenskapliga uppsats om Mullsjö kommuns industrihistoria liggande. Men nu är den spännande historien om kreativa och framsynta människor, som byggde upp en rad framgångsrika industrier, snart en färdig bok. Här skriver Per Hellegren själv om boken och hur den till slut blir verklighet.

År 1990 läste jag historia vid Göteborgs universitet. Under andra året ska man skriva en vetenskaplig uppsats i valfritt ämne. Förslaget på ämne fick jag av Bengt Berglund, uppvuxen i Mullsjö och sedermera professor i Teknikhistoria vid Chalmers. "Skriv om Mullsjös textilindustri, den är mycket intressant", var hans råd.

I uppsatsen skrev jag inte bara om textilindustrin, utan studerade även skogs- och verkstadsindustri och jämförde utvecklingen i Mullsjö med övriga Sverige. Dessutom gjorde jag intervjuer med ett stort antal personer.

Kurs blev en bok

Uppsatsen blev liggande i 30 år. År 2020 var jag på en resa till Gammelsvenskby och Odessa i Ukraina tillsammans med Ulf Pettersson, som skrivit boken om pensionaten i Mullsjö. Jag berättade för honom om uppsatsen från 1990 om Mullsjös textilindustri. Ulf blev eld och

låg. "Vi ordnar en kurs om Mullsjös industrihistoria, som leder till en bok" tyckte han, med tanken att jag skulle ta huvudansvaret för att skriva texten till boken. Efter pandemin gick kursen 2022-2023 med ett trettiotal deltagare. Utan uppsatsen hade vare sig kursen eller boken blivit av!

Resultatet har blivit boken Mullsjö Kommuns industrihistoria – socknarna Bjurbäck, Nykyrke, Sandhem och Utvängstorp. Boken beskriver industrierna i kommunen från 1800-talet fram till våra dagar och vad som gjorde industrietableringarna möjliga.

Flexibla och anpassningsbara

I Mullsjö kommun har funnits en rad framsynta och kreativa personer med förmåga att hitta tillverkningsidéer inom en rad områden. Man har varit flexibla och snabbt anpassat sig till förändringar i omvärlden. Det har gjort Mullsjö kommun till Västergötlands Gnosjö!

Skogsindustrin etablerades med en omfattande export så fort järnvägen byggdes på 1860-talet. Från 1930-talet blev kommunen centrum för tillverkningen av damunderkläder. Genom att hämta idéer från USA efter andra världskriget blev Mullsjö centrum för Sveriges persientillverkning. Verkstadsindu-

Per Helgegrens 30 år gamla vetenskapliga uppsats har legat till grund för en kurs och nu en bok om Mullsjös industrihistoria.

strin etablerades under 1940-talet och kunde utnyttja nya tillverkningsområden när Tysklands industrier låg i spillror.

Samarbete med text och bilder

Vi som arbetat med boken är Per Hellegren främst texter, Bengt Ljung främst bildhantering och Ulf Pettersson främst producent och samordnare.

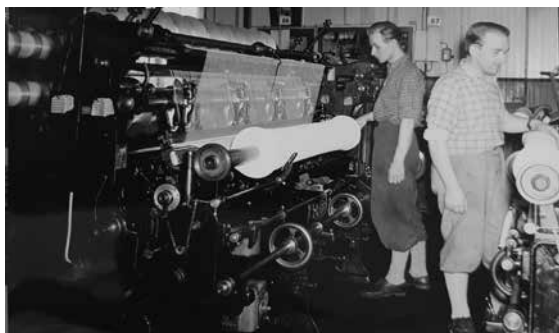
Det finns några personer vars texter och bilder har varit till särskilt stor hjälp, Martin Allwood, som skrev Medelby – en sociologisk avhandling om Mullsjö 1942, Knut Fredriksson som skrivit ett stort antal böcker om Sandhem och Lasse Pettersson en företagare, som hade sparat ett stort material med texter,

tidningsurklipp och bilder.

Just nu sker den sista bearbetningen av bokens layout och texter med hjälp av medieutbildningen vid Södra Vätterbygdens folkhögskola för att sedan tryckas. Vi räknar med att boken, närmare 300 sidor, finns tillgänglig i slutet av oktober.

Mekania/Kongsberg, företagets första produkt var Leksakstryckeri.

Ottossons väveri på 1950-talet.

Personalen vid Sandhems ångsåg i slutet av 1800-talet.

Teckning av Albert Engström på Mullsjö station 1889. Albert Engström arbetade som privatlärare på Bosebygds gård 1888-1889.

Reklam från Mullsjö konfektion på 1960-talet.

TUPPENKRYSSET

Ditt ord är en lykta för min fot... (Psaltaren)						PRIS ELLER VÄNDNING UPP MOT VINDEN	TOMT ELLER LOTT	SPÄNNER ELLER HÅLLER	KRAFT- LÖSHET	PLATS FÖR VAPEN ELLER LONDONKLUBB			
										NEON	LÄGGER SKYTT		
						DE ÄR PJÄSER ELLER DUKAR							
						DEN LÅNGA OCH ÄVEN- TYRLIGA RESAN							
						VAR RIKTAD ELLER KONST- GJORD LOCK- FÅGEL						KULTI- VERAT	DEN HAR SPECIAL- PRISER
						BINDVÄVSTRÅDAR EL- LER HERRE I SPANIEN							
						HÄRSKLYSTEN PERSON							
UTFORMADE													
VÅLNAD ELLER HJÄLPREDA PÅ BÅT													
Korsords- konstruktör: Lars-Göran Ståhl ©	STÅR BOCK VID	DE ÄR HANT- VERKARE	LÖVTRÅD	INGA- LUNDA	HATT EL- LER SÄLL- SKAPS- SPEL	FÖRBAND							
VÅSEN			MODE- STILEN			GILLAR GLADA RANG- ORDNING		EN GÅNG TILL	DE HAR KLOR OCH STAM- TAVLOR	RIKTNING MOT			
BANAN SOM ÄR UPPLYST												SLAM SOM BESTÅR AV MYCKET FINT SÖN- DERDELA- DE VÄXT- OCH DJUR- DELAR	
FIRAS 28 JUNI				LAGT TON- VIKTEN PÅ UTAN ORDNING							NACK- DELAR		
VÄNTAR MAN I FÖR ATT FÅ FÖDA	SKÄR						HINDRAD ATT TALA						
	ANDA OCH GASHÖLJE						TILLRÄT- TAVISATS						
					EFTERSOM LIGGER VÄSTER OM ATLANTEN			BÄRS		UTSIKT PERSON- LIGT PRO- NOMEN			
HAR VASSA HÖRN								MEDELÄNDE				IVRIG	
								KNÖL ELLER ODEN	KAIN OCH ABELS LILLEBROR				
LÄGSTA TILLLÄT- NA FART													
HELT ACCEP- TABELT				DET GRAMMA- TISKA KÖNET						IAKTTA			
LANDSKOD FÖR SVERIGE			HÄRSKET							ÅR REGEL DEL AV			
ORSAK ELLER SLYNGEL			FÅGEL				USCH	GRÄDDA					
LÄGRE OFFICER				JOD		@		NÄMND OCH EKO- NOMISKA MÖJLIG- HETER				KAN MAN STÅ PÅ	
				IDROTTS- KLUBB		ÄLDRE BE- NÄMNING FÖR SJUK- LIG AV- MAGRING		FISK					
SMÄRTA ELLER REVA						BIDRAGS- MYNDIG- HET UN- DER UD				INTE BEREDD			

Fem vinnare får presentkort till Kafé Sigfrid i Kyrkans Hus i Mullsjö där man kan njuta av hembakat bröd och kaffe. Presentkortet skickas till vinnarna med posten. Vi vill ha din lösning senast den 14 oktober 2024. Märk kuvertet "Tuppenkryssset" och skicka det till Mullsjö-Sandhems församling, Kyrkvägen 9, 565 31 Mullsjö.

Vinnare av Tuppenkryssset nr.2/24 är: Monica Gustafsson Kyrkvägen 2 B Mullsjö, Anita Hedström Aspgatan 13 Mullsjö, Anki Axelsson Åkerliden 34 Mullsjö, Elisabeth Magnusson Västangårdsvägen 6A Mullsjö, Lars Gustafsson Nypongatan 42 Mullsjö.

Namn:.....

Adress:.....

Postadress:.....

Äntligen höst...

Ja så är det för många, som lider av allergier under sommaren. Nu blir det mycket bättre för de som lidit av gräspollen och andra allergier. Hösten är en fin tid för oss på kyrkogården. Då tar vi hand om det, som vi inte har hunnit med under den intensiva tiden som sommaren är. Tur att vi har haft ett gott gäng, som har stöttat oss under semesterperioden. Vi skickar ett stort tack till Alva, Jonatan, Arvid, Carl-Gustaf, Philip och Alvina för ett gott arbete, som ni gjort på kyrkogårdarna!

Nu i början på hösten är det bra att ta en titt på alla blommor, som vi planterat och se vad som gått bra och vad som man inte kan plantera nästa sommar.

Tips inför hösten är att plantera lite olika kålväxter eller lite ljung, som är en klassiker men glöm inte bort att vattna för den kräver mycket vatten. Vi har gjort en förbättring av lekplatsen vid Sandhems församlingshem och det är inte bara barnen som har roligt, Kim fick tillbaka känslan att vara barn igen! Altanen på Kyrkvillan, församlingens förskola i Mullsjö, har fått en översyn av vaktmästarna i Nykyrka.

Vi har även funderat på att bygga en ekonomibygnad med personaldel i Sandhem. Vi håller tummarna för att det går i lås under hösten. Vi får återkomma om allt faller på plats.

Vi kommer att börja bygga en ny askgravplats på skogsdelen på Nykyrka kyrkogård. Den kommer att placeras mellan häckarna, som finns till vänster om stora ingången till skogskyrkogården.

På Bjurbäcks kyrkogård har vi börjat ta fram material till en ny askgravplats.

Det kommer att bli en händelserik höst med flera projekt!

Vi planerar att ordna en kyrkogårdsvandring på Nykyrka kyrkogård under september. Titta på hemsidan!

Ta vara på den fina natur, som våra kyrkogårdar ger med vackra höstfärger på våra stora träd. Packa en kaffekorg och sitt ner vid våra bord på kyrkogården och bara njut av fågelsång och vindens brus...

Vid pennan, Ove Algotsson

Har du frågor så hör av dig!

Ove Algotsson, Kyrkogårdsföreståndare / fastighetsansvarig
Tel 073-067 10 26, ove.algotsson@svenskakyrkan.se

Varmt välkommen att fira gudstjänst i Mullsjö–Sandhems församling!

1 SEPTEMBER 10.00

Gudstjänst

Bjurbäcks kyrka
Sandra Antonsson
Sång av Sandra "sångerska"
Antonsson

1 SEPTEMBER 16.00

Mässa

Sandhems kyrka
Sandra Antonsson
Sång av Sandra "sångerska"
Antonsson

14 sön e tref: Enheten i Kristus

8 SEPTEMBER 10.00

Mässa med söndagsskola

Kapellet i Kyrkans Hus i Mullsjö
Pontus Johansson
Sång av Magnus Brengesjö

8 SEPTEMBER 16.00

Mässa

Utvängstorps kyrka
Pontus Johansson
Sång av Magnus Brengesjö

15 sön e tref: Ett är nödvändigt

15 SEPTEMBER 10.00

Högmässa

Nykyrka kyrka
Helge Antonsson
Sång och musik av
Elisabeth Sjödin Matl

15 SEPTEMBER 16.00

Mässa

Sandhems kyrka
Helge Antonsson
Sång och musik av
Elisabeth Sjödin Matl

16 sön e tref: Döden och livet

22 SEPTEMBER 10.00

Mässa med söndagsskola

Kapellet i Kyrkans Hus i Mullsjö
Sandra Antonsson

17 sön e tref: Rik inför Gud

28 SEPTEMBER 18.00

Musik i höstkväll

Orgeljubileum
Sandhems kyrka
Andakt Sandra Antonsson
Se också sidan XXXXXX

29 SEPTEMBER 10.00

Familjegudstjänst

Kapellet i Kyrkans Hus i Mullsjö
Helge Antonsson
Barn från Kyrkvillans förskola
medverkar

29 SEPTEMBER 16.00

Mässa

Bjurbäcks kyrka
Helge Antonsson
Barnkörerna Happy och
Soulchildren

Den helige Mikael's dag: Änglarna

6 OKTOBER 10.00

Mässa med söndagsskola

Kapellet i Kyrkans Hus i Mullsjö
Sandra Antonsson

6 OKTOBER 18.00

Älgjaktsgudstjänst

Utvängstorps kyrka
Sandra Antonsson

19 sön e tref: Trons kraft

13 OKTOBER 10.00

Familjegudstjänst

Sandhems kyrka
Pontus Johansson
Sång av Magnus Brengesjö

13 OKTOBER 16.00

Mässa

Nykyrka kyrka
Pontus Johansson
Sång av Sara Brengesjö

Tacksägelsedagen: Lovsång

19 OKTOBER 18.00

Musik i höstkväll

Småttande pianoklanger
med Anders Hartelius
Bjurbäcks kyrka
Se också sidan XXXXX

20 OKTOBER 10.00

Mässa med söndagsskola

Kapellet i Kyrkans Hus i Mullsjö
Helge Antonsson

21 sön e tref: Samhällsansvar

27 OKTOBER 10.00

Högmässa

Nykyrka kyrka
Sandra Antonsson
Barnkören Happy

27 OKTOBER 18.00

Lovsångs- och förbönsmässa

Sandhems kyrka
Sandra Antonsson
Lovsångsgrupp under ledning
av Magnus Brengesjö och
Elisabeth Sjödin Matl

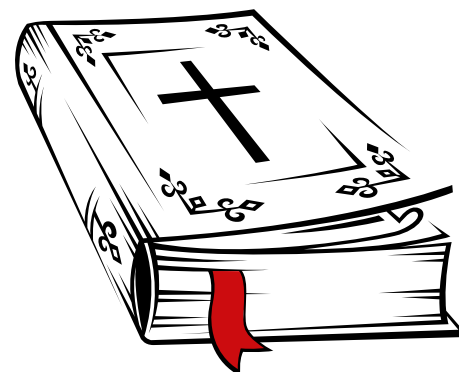
22 sön e tref: Frälsningen

FREDAG 1 NOVEMBER

Minnesandakter

Nykyrka kyrka
15.00, 16.00, 17.00 och 18.00
Ord och ton till tröst och hopp
Sandhems kyrka
15.00 och 17.00
Ord och ton till tröst och hopp

Mats Brengesjö på sax/
flöjt/klarinet och Magnus
Brengesjö på orgel

Gudstjänsterna annonseras även på hemsidan och i predikaturerna i JP och FT samt i Mullsjö-Nytt. Ibland kan ändringar behöva göras, följ därför kalendern på svenskakyrkan.se/mullsjosandhem

2 NOVEMBER 15.00

Mässa
Margaretas Park

2 NOVEMBER 16.00

Minnesgudstjänst
Sandhems kyrka
Pontus Johansson
Sandhems kyrkokör

2 NOVEMBER 19.00

Minnesgudstjänst
Nykyrka kyrka
Pontus Johansson
Sandhems kyrkokör

Alla helgons dag: Helgonen

3 NOVEMBER 16.00

Mässa med ljusständning
Utvängstorp kyrka
Pontus Johansson
Sång av Ola och Sofia
Utbult och Magnus och Sara
Brengešj

3 NOVEMBER 19.00

Minnesgudstjänst
Bjurbäcks kyrka
Pontus Johansson
Kyrkokören Nuevo under
ledning av Magnus Brengešj

Sön e alla helgons dag: Vårt evighetshopp

10 NOVEMBER 10.00

Högmässa
Nykyrka kyrka
Helge Antonsson
Sång av Ola Utbult

10 NOVEMBER 16.00

Mässa
Sandhems kyrka
Helge Antonsson
Sång och musik av Elisabeth
Sjödin Matl

24 sön e tref: Den yttersta tiden

17 NOVEMBER 10.00

Mässa med söndagsskola
Kapellet i Kyrkans Hus i Mullsjö
Sandra Antonsson

Sön f domssöndagen: Vaksamhet och väntan

Hämta din Kyrktupp!

Har du inte fått din Kyrktupp hemma i brevlådan? Nu kan den som saknar sin tidning från Mullsjö-Sandhems församling hämta den i en brevlåda vid kyrkorna i Sandhem, Utvängstorp och Bjurbäck!

24 NOVEMBER 10.00

Högmässa
Nykyrka kyrka
Helge Antonsson
Viktor Stigmarker på saxofon

24 NOVEMBER 18.00

Lovsångs- och förbönsmässa
Sandhems kyrka
Helge Antonsson
Lovsångsgrupp under ledning
av Magnus Brengešj och
Elisabeth Sjödin Matl

Domssöndagen: Kristi återkomst

KYRKUPPEN

Samtliga hushåll i kommunen ska få tidningen i sin brevlåda.

Vi är dock medvetna om att det inte alltid fungerar tillfredsställande med distributionen. Om du saknar din tidning, ring svensk Direktreklam på tel. 036-18 76 10 eller e-post sdr611@sdr.se

Tidningen finns också att hämta i kyrkorna, i Kyrkans Hus i Mullsjö och i brevlådor vid kyrkorna i Sandhem, Utvängstorp och Bjurbäck

Tänkt & tyckt... Livets backar

Läs och gläds åt Emma Thoréns krönika som hon skriver speciellt för Kyrktuppens läsare.

Om jag ska gå från Wettershus ner till stranden så får jag gå i en 600 meter lång och 90 meter hög backe.

Att gå ner är inga större problem om man har någorlunda fungerande leder och kropp. Men att gå upp... ja det går ju, än så länge har vi inte behövt hämta någon, som inte klarat av att ta sig upp igen, men det kan vara rätt kämpigt.

Ibland när jag har gått i den där backen har jag funderat på vad den kan lära oss om livet. Framför allt har jag ställt den frågan när jag går uppför och det är tungt. När jag går nerför njuter jag bara av allt det vackra som jag ser och tycker att livet är härligt. Ungefär så är det väl också i livets olika backar. När det går lätt och smidigt, då njuter vi av farten och tänker kanske inte några djupare tankar mer än att det är gott att leva. Men när det blir tungt och motigt, då kommer frågorna; Ska det verkligen vara så här? Varför skulle jag ge mig ut på

den här vandringen? Kommer jag någonsin komma hem igen? Vad är meningen med livet egentligen?

Ett bra tips i det läget är att ta en paus. Sätta sig där i backen, låta andhämtningen stilla sig, kanske äta och dricka något och vänta in att kraften kommer åter. Under tiden kan man underhålla sig med att låta tanken utforska olika svar på de där frågorna. Kanske hittar vi svar, kanske inte, men i vilket fall brukar krafterna återvända så småningom och det går att återuppta vandringen uppför backen. Och precis samma sak gäller för livets uppførsbackar. När det är tungt och motigt på livsvandringen, och känns som att det aldrig kommer att gå, då behöver vi unna oss pauser. Små stunder eller rastplatser där vi kan andas in och ut, släppa taget om allt som vi måste och borde, för att sen kunna återvända till det med ny kraft i steget.

En annan lärdom från vandrandet i backar är att alla backar faktiskt tar slut förr eller senare. En del är mycket långa, en del är mycket branta. Men alla har en topp, de fortsätter inte för evigt. Visst kan det hända att det sen kommer nya backar lite senare på vägen men samma sak gäller för dem. De kommer också så småningom övergå i plåtå, eller kanske till och med nerförsbacke. Också det är viktigt att komma ihåg på livets vandring. Den backe som vi för närvarande befinner oss i kommer inte vara oändlig. Ibland när det är kämpigt lurar oss tanken att "det kommer alltid vara så här och det kommer aldrig att gå!" Men den tanken är en luring, kom ihåg det när den kommer till dig! Ingenting här på jorden varar för evigt. "Alltid" och "Aldrig" är ord som vi människor inte har makt över. Den viktiga frågan, är om vi orkar ta ett steg till? Orkar vi ta ett steg till i den tillvaro som är vår? Om ja, så är det bara att göra det. Om nej, så är det läge för en paus.

